

חושני פקד, פרייליך מעל

נא להכיר, הדמויות העיקריות בפרשת חקירתו של מר זכריה פרייליך:

זכריה פרייליך ככבודו ובעצמו: מנהל המטה לקה המשובלת לרשימות ומסייעקיפין, בעל משכורת נטו של 240 ל"י לחודש, פרט לשמונים ל"י שהוא מקבל להחזקת זקת מכונית האוסטין שלו. בעל דירה בת ארבעה חדרים, בה התקין חימום מרכזי מיוחד וריהוט ריהוט מהודר, כולל פריג'ידר, בישול על גאז, שני מקלטי רדיו ומכונת כביסה. לפני שנה שוטט קצת באירופה בלוחית אשתו (בשמונה ארצות), בעוד בתו הגימנוסטית ובנו שבגן, חיים מהמשכורת ששלמה לו העירייה גם בהיעדרו. משמש מקשר עם החברות השונות (ארטיק, פומזון, עצמון) שיחסייהן עם עיריית חיפה הדוקים יותר מהמקובל. שימש גובר וועד עובדי העירייה שלפני המרד, הועד שכספו ורכושו נחמסו ונגנבו. בספרי ארגון בעלי חברת הארחה בחיפה רשום סכום כסף מסויים אשר ניתן לו אין יודע על מה.

הוועדה ליחסי ציבור של עיריית חיפה: מוסד שנוצר, תחילה, כדי לברר תלונות בין עובדי העירייה לבין עצמם, אך תחת ידו של חושני הפך לאחד ממכשירי משטרו. לפני הוועדה מובאות תלונות על עובדים, גם אם הן פליליות. במקרה שהעובד אינו רצוי לאבא חושני, כמקרהו של מנהל מחלקת הנקיון מתתיהו מרקל, מוצאת הוועדה שיש לפטר אותו. לאחר מכן, כמקרה מרקל, מגיש העובד ערעור לבית דין המדינה וזוכה. אם החשוד הוא מאנשי חושני, אין הוועדה ממליצה לפטר, כמקרהו של זכריה פרייליך, גם אם ההאשמות הן פליליות מובהקות, אף אינה מעבירה את החומר לפרקליטות המחוז או למבקר המדינה, אלא ממליצה לפטר את האנשים המפריעים לו במעלותיו.

יעקב חושני יו"ר הוועדה ליחסי ציבור: אחיו של חושני, ובעצמו חבר מועצת העירייה. יו"ר וועד עובדי חברת החשמל בחיפה ואיש מפא"י. לוחט. נשאר בתפקיד יו"ר וועדת החקירה גם לאחר שחקירת פרייליך הפכה לחקירה נגד אבא חושני. אמר לפרייליך בשעת ישיבת הוועדה: "אנחנו נמחק מה" פרוטוקול כל מה שלא ימצא חן בעיניך".

יוסף קושניר, חבר הוועדה: עורך דין, נציג מפ"ם בעירייה בימי החקירה, אשר איבד מקומו לאחר הבחירות. סייע ל" יעקב חושני עד סמוך לבחירות, ואז נתעורר מצפוניו ובמסיבת עיתונאים האשים את אבא חושני וזכריה פרייליך בעבירות על החוק.

צבי צימרמן, חבר הוועדה: עורך דין, נציג הצ"כ בישיבות הוועדה, הש" תדל בעיקר למנוע זיוף הפרוטוקולים, ובי סיכומיו השתדל למנוע את סילוק הישרים מעבודתם. מסר את החומר שבידו לפרקליט המחוז, דבר שהביא לסתימת תיק פלילי.

יעקב צרפתי: סגנו של פרייליך. אדם שביקש לחיות במנוחה, אך נדחק בכוח למרכז החקירות, גילה מה שידע, סיבך על ידיך את פרייליך ואבא חושני ברשת ללא מוצא, ועל כך המליץ יעקב חושני לפטר. התקומם נגד חושני, היה ממעוררי המרד ונש" אר במריו גם לאחר שהמנהיגים מחרו וטיאנו נשברו.

ראובן מלך: חותנו של פרייליך, בעל מוסך בחיפה ובאיכותו בארץ של מר פונימן, קרוב שלו ושל פרייליך שהשקיע מטבע זר בקולנוע עצמון החיפאי.

חיים ווייסברגר: אחד השותפים החשובים של קולנוע עצמון ומאשימו של פרייליך בקבלת שוחד חודשי בן מאתיים ל"י מהקולנוע.

מכתבו של ז. פרייליך

ביום 5.11.54 כתב מר פרייליך מכתב ל" וועדה ליחסי ציבור של עיריית חיפה, בו התלונן: "בחזרי לעבודתי (לאחר נסיעתו לח"ל) נודע לי... על השמצה וריגון נגדי... הסתבר שאחד משותפי קולנוע עצמון, מר חיים ווייסברגר, התבטא בהזדמנויות שונות כאילו אינני בסדר ואף אמר במישרין... ש" הנני מקבל מקולנוע עצמון 200 ל"י לחודש. הנני מודיע ומצהיר שבאם נאמר דבר כזה, בשקר שפל יסודו.

"פניתי לעורך דין יעקב סלומון (עורך דין קבוע של אנשי חושני) וביקשתיו להגיש תביעה משפטית על הוצאת שם רע... אך מר סלומון הודיעני שעלי להמציא לפחות שני עדים אשר שמעו זאת מפיו של מר ווייסברגר, לצערי ישנו רק עד אחד החבר

זכריה פרייליך נעלב כשאמרו עליו שהוא מקבל שוחד. הו בפני ועדת חקירה פנימית. הוא סמך על כשרון המשמש החושני. אולם אפילו בחושניסטאן התהפכה הקערה העכורה מפרסמת בעמודים אלה את פרטי הפרשה העומדת להת

סכון של כעשרה — שנים עשר אלף ל"י, סכנה העלולה לעלות בחיי כמה אנשים.

הפנייה אל יוסף צרפתי

יומיים לאחר פנייתו של פרייליך לוועדה, נתכנס ועד פקדי עיריית חיפה לשיבה, בה הועלתה על סדר היום בעיית פרייליך. הוועד, בו ישבו מי שנעשו אחראים ראשי המרד: מחרו, טיאנו ותומס ויניו, לא הבינו מה מת רחש סביבו. התלונה העיקרית בוועד הופנתה נגד יוסף צרפתי, סגן פרייליך, אשר מזה כמה זמן לא איפשר לו פרייליך לגשת ל" עבודה. צרפתי פנה לעורך דין חיפאי ומסר לו יפוי כוח לנקוט צעדים משפטיים נגד העירייה ונגד פרייליך, על מנת להחזירו ל" עבודה. הוועד לא הבינו את המתרחש, אולם חושני ופרייליך הבינו. הם ידעו, כי בידי צרפתי מצוי תומרה האשמה רב נגד פרייליך, ועל כן הכרחי להיפטר ממנו. הוועד הוסת נגד צרפתי "המססיר את מה שהוא יודע" וביום 8.11.54 פנה הוועד במכתב אולטימטי טיבי, בו הודיע, כי אם לא יבטל צרפתי תוך 24 שעות את יפוי הכוח לעורך הדין ולא ימשיך למסור לוועד את החומר שב" ידו נגד פרייליך, יפסיק הוועד להילחם עכ"ר ויניח לחושני לפטר.

צרפתי לא רצה להיכנס לפרשת פרייליך ואף ידע, כי מסירת החומר תביא להשמדה מיידית של ההוכחות. אולם, כמפא"יניק נאמן, גילה נכונות "להמשיך למסור את ה" חומר" בפני הוועדה הפנימית של מפא"י, אשר ביררה את הפרשה ואשר ישבו בה חברי ועד הפקידים (רוזן, טיאנו, מחרו) כי משפטים בלבד. מכל מקום, סיכם צרפתי, הוא מוכן לדון עם הוועד על כל הפרשה. מששמע אבא חושני על המכתב, הודיע, כי יש לפטר מייד את צרפתי, בשל סירובו ל" היענות לאולטימטום. מוכיח ועד העובדים, פקיד תמים בשם שלום מחרו, השיב, כי לדעתו גילה צרפתי היענות בנקודה העיקרית: נכונות לבירור הפרשה. אולם חושני, שקצרה לו העת עד לשיבה הראשונה של הוועדה ליחסי ציבור דרש פיתרון במקום. מחרו התנגד וחושני קרא אליו, כי נראה שגם אותו היה צורך לפטר.

ישיבותיה הראשונות של הוועדה

ביום 22.11.54 נתכנסה הוועדה ליחסי ציבור לישיבתה הראשונה, לדין בנושא: תלונת מר פרייליך על ההשמצות נגדו. בוועדה, שהרכבה פוליטי, הובטח רוב של שניים (חושני, קושניר) נגד אחד (צימרמן) לקואליציה. אולם גם האופוזיציונר בוועדה היה אדם מלא אמונה בכנות כוונותיו של אבא חושני. בניגוד לארכיטקט גדעון קמינקא, נציגה בעל העקרונות של המפלגה הפרוגרסיבית, אשר נקט מזה שנים עמדה אופוזיציונית ברורה לשיטות האנטי ציבוריות של ראש העיר, היה עורך הדין צבי צימרמן אדם גמיש יותר, מוכן לקבל את מעשי ראש העיר, גם כשנגדו את החוק, מתוך הנחה שכונתו טובה היא. היה צורך בעשרים וחמש ישיבות, שארכו כמאה שעות ונמשכו שמונה חודשים, והבן נחקרו, כשמונים איש, כדי שניציג הצ"כ יגיע להכרה, כי עיריית חיפה הפכה מכלי שהוא וחבריו ינקפו אצבע נגד זאת, לק" שחתות, נשלט בידי קבוצת מטילי טרור ומחופה מלמעלה בתריסר גינות ציבוריות.

בניגוד לקמינקא שטען, כי עצם הבאת האשמות פליליות בפני הוועדה ולא בפני המוסדות הממלכתיים המוסמכים, מנוגדת לחוק, היתה גישתו של האופוזיציונר בוועדה

שלום טיאנו ודבר זה אינו מספיק להגשת התביעה.

"מתוך הנסיבות הנ"ל הנני לבקשכם להביא את הבעייה לדין דחוף בוועדה ליחסי ציבור על מנת שלא ימשך הדבר הגורם לי נזק רב וצער נפשי ללא גבול."

למכתב זה יש להעיר את ההערות הבאות:

• עורך דינו הקבוע של פרייליך הוא עמחי ברנבלום. הפנייה לעורך דינו סלומון תמוהה, על כן, אולם ברורה ליודעים כי מר סלומון קשור קשרים הדוקים אל כל אנשי חושני.

• לא נכון, כי שלום טיאנו היה עד יחיד. כאשר ניגשו חברי ועד עובדי העירייה היו"ר החושני נתן רוזן והמורדים (לאחר מכן) שלום מחרו ושלום טיאנו עם פרייליך אל ווייסברגר, צעק ווייסברגר אל פרייליך: "אתה בקשישיניק אתה". פרייליך הרים ידו על ווייסברגר, פרץ ריב ומחרו וטיאנו הפרידו בין השניים. רק לאחר מכן נכנס ווייסברגר עם טיאנו למשרד הקולנוע ושם חזר על ה" אשמתו, תוך ציון גודל השוחד (200 ל"י לחודש). כמו כן, סיפר ווייסברגר על הפרשת לסגן פרייליך, צרפתי, למזכיר העיר משה רופא, ולמר יעקב חושני.

• ידידי פרייליך בעירייה יעצוהו שלא לפנות לוועדה, אך הוא אמר: "אני אנמור שם את העניין בשבועיים". כיווד, נמשכה החקירה שמונה חודשים.

יחסנותו של קולנוע עצמון

ישנם בחיפה כמה מוסדות המקורבים ל" חושני ואנשיו, אם בגלוי ואם בסתר ואם גם בגלוי וגם בסתר. אחד מהם הוא חוף הכרמל, שעם מנהליו נמנה עורך דין "סלומון, אחר הוא חברת המדונות, אחרים הם פומזון, אר" טיק, הלונה פארק החיפאי, ואחרון אחרון חביב — קולנוע עצמון.

קולנוע עצמון קיבל רשיון להתקין 580 מקומות ישיבה ואף נתחייב לקנות מגרש חנייה מתאים ליד הקולנוע. תחת זאת שיל"ו מו בעליה קולנוע, לפי עדותו של חיים חיס"ר ברגר עצמו, סך של שנים עשר אלף ל"י ל" אחת מקרנותיו של חושני ותמורת זאת בוטלה התביעה להקמת מגרש חנייה ונפתח יחס אוהד לקולנוע.

בעליה קולנוע לא אחרו לנצל יחס זה, הגדילו את מספר מקומות הישיבה ל"932, מבלי לקבל כל רשיון לכך. הבנייה, שהות" אמה למספר המקומות המוגדל, לא הותאמה, כנראה, לדרישות הארכיטקטורה והתקרה האקוסטית (שמתחת לגג) התמוטטה ונפלה כאמצע הבנייה. בתאריך 15.3.53 הביא משרד מהנדסי העיר את בעיית הקולנוע לפני הווע"ד לחקון העיר, שם הועלתה לדיון הסכנה הצפויה לקהל מהעובדה שלמרות הגדלת ה" מקומות ביותר מ" 60%, לא הוגדל מספר היציאות. בעליה קולנוע הציעו, איפוא, ב" התאם לדרישת המסורה, להקים שתי יצי" אות נוספות, אלא שציאות אלו היו צרי" כות להיבנות על שטח החורג מתחום ה" בנייה המתה. הוועדה אישרה "בניית שני דררי מדרגות נוספים במרווחים הצדדיים עד לגבולות השכנים", תוספת שטח השחה אל" פי ל"י.

ברגע האחרון ממש הוסיף הקולנוע עוד כמה עשרות מקומות ישיבה, הגיע לכאלף מקומות, כלומר, לתוספת של כ" 75% ל" רשיון, אף על פי כן לא הקים את שני הדר"י המדרגות המובטחים, אלא רק אחד, חר